

Fotografi av onyttan

KONST

Galleri Nordenhake:
Mikael Olsson (t o m 2/11)

Det finns många paradoxer lagrade i och kring de lågmälda fotografier som Mikael Olsson visar på sin första separatutställning. Vid en första anblick anmäler sig en frånvaro av koncept och grammatik som är befriande. Detta förhållningssätt har under några år varit och är fortfarande ett tecken i tiden. Många konstnärer visar ovilja mot att deras konst skall reduceras till något självklart gripbart, en svagsint bildrebus eller en tokrolig genomskinlig social aktion. Det finns fortfarande en stark lust att åter fylla det vakuum som uppstod efter en kanske alltför tendentiöst genomförd – men nödvändig – postmodern språkkritik.

Ser man närmare på Mikael Olssons enskilda fotografier verkar där finnas en ren antipati mot ett tydligt innehåll. Tvärtom skriver de in sig i, kanske till och med försöker återupprätta, en anrik tradition där bilden vetter mot det stora Andra, det okända, det utomspråkliga. För om någon estetik ger sig tillkänna i Olssons utställning är det möjligtvis en gapande förundran och ett storögt blickande mot ett inre såväl som yttre mysterium.

Men här inträder också en paradox. Varför, kan man fråga sig, använda sig av ett sådant naturalistiskt och av språkliga konventioner belastat medium som fotografiet för att gestalta det bortomspråkliga? Kanske detta bara är ytterligare ett exempel på hur fotografiet tämligen hämningslöst – och tämligen oreflekterat – inkorporerar traditionella konstnärliga strategier i sin arsenal. Men Mikael Olsson kanske har ett bra svar på detta. För frågan kan också ge relief till de manipulationer som Olsson ofta utför i sina fotografier – tonskalor förskjuts radikalt, flitigast förekommande är en lätt luftig flackhet och en drastiskt inkopierad vithet. Genom detta bryts den fotografiska naturalismen ner. Den gäcker och vänder avigsidan till. Det förtrogna blir främmande, det bekanta en gåta. Kanske erövrar Olsson på detta sätt en dynamisk motsägelse som gör hans gestaltning än tydligare.

Gapande förundran. Fotografi av Mikael Olsson, 2000.

Men i Olssons utställning dväls också en annan paradox. Det anspråksfulla, tillbakablickande och av traditionen tyngda ämne som Olsson uppehåller sig vid kompletteras och avgränsas av den bokstavliga ram han sätter runt sina fotografier. Om man tar Walter Benjamin på hans ord från 1936 där han säger att fotografiet genom sin reproducerande kraft skall komma att avskaffa konstverkets aura så kommer nu Benjamins förutsägelse kraftigt på skam. Mikael Olsson verkar snarare vilja återupprätta och förstärka denna aura genom att ge fotografiet måleriets mest vanliga svepning. Här kanske en del kvalm behövs vädras ut.

Skriver man in Olssons utställning i en särskild fotografisk tradition ekiperar sig också tanken där i lätt motsägelsfulla kläder. I de eklektiska hälsningar som Olsson utför till olika fotografer och fotografiska förhållningssätt – tex new topographics, Lewis Baltz eller iscensättningens främste trollkarl Jeff Wall – finns det något som kortsluter hans antipati mot ett tydligt innehåll. Citaten ansluter ju faktiskt hans verk till en påtaglig språklighet. Det verkar minst sagt paradoxalt att betona detta när

den grundläggande avsikten verkar vara den rakt motsatta. Sätillvida man inte vill bli ännu en i raden av dekonstruktörer som visar upp att även skildrandet av det som finns bortom språket har en grammatik. Men jag har svårt att tänka mig Olsson som ännu en postmodern konstnär och i så fall har hans tåg en försening värdig Guinness rekordbok. Eller vill Olsson även tömma dessa fotografiska förhållningssätt på mening? Det är svårt att veta.

Kvar hänger några fotografier på en vägg som trots allt fortsätter fascinera. Det är lätt att i dem tillfredsställa en – för oss som badats i den postmoderna baljan – lite hemlig och förbjuden längtan efter att få hänge sig. Man kan ju låta bli att vara sträng, både mot Olsson och sig själv.

Olssons fotografier tillfredställer ett dubbelbottnat behov. Dels upprättar de ännu en oas för en nostalgiskt törstande tankegång om det ospråkliga. Dels kanske de också kan läsas som ett tecken på att de onyttiga frågorna återigen knackar uppfordrande på dörren i konsten. Finns det någon som svarar?

HANS HEDBERG

KONST

Svenska Dagbladet. 2000-10-14. Sida 22

Hans Hedberg

Fotografi av onyttan,

Galleri Nordenhake: Mikael Olsson (t o m 2/11)

Det finns många paradoxer lagrade i och kring de lågmälda fotografier som Mikael Olsson visar på sin första separatutställning. Vid en första anblick anmäler sig en frånvaro av koncept och grammatik som är befriande. Detta förhållningssätt har under några år varit och är fortfarande ett tecken i tiden. Många konstnärer visar ovilja mot att deras konst skall reduceras till något självklart gripbart, en svagsint bildrebus eller en tokrolig genomskinlig social aktion. Det finns fortfarande en stark lust att åter fylla det vakuum som uppstod efter en kanske alltför tendentiöst genomförd - men nödvändig - postmodern språkkritik.

Ser man närmare på Mikael Olssons enskilda fotografier verkar där finnas en ren antipati mot ett tydligt innehåll. Tvärtom skriver de in sig i, kanske till och med försöker återupprätta, en anrik tradition där bilden vetter mot det stora Andra, det okända, det utomspråkliga. För om någon estetik ger sig tillkänna i Olssons utställning är det möjligtvis en gapande förundran och ett storögt blickande mot ett inre såväl som yttre mysterium.

Men här inträder också en paradox. Varför, kan man fråga sig, använda sig av ett sådant naturalistiskt och av språkliga konventioner belastat medium som fotografiet för att gestalta det bortomspråkliga? Kanske detta bara är ytterligare ett exempel på hur fotografiet tämligen hämningslöst - och tämligen oreflekterat - inkorporerar traditionella konstnärliga strategier i sin arsenal. Men Mikael Olsson kanske har ett bra svar på detta. För frågan kan också ge relief till de manipulationer som Olsson ofta utför i sina fotografier - tonskalor förskjuts radikalt, flitigast förekommande är en lätt luftig flackhet och en drastiskt inkopierad vithet. Genom detta bryts den fotografiska naturalismen ner. Den gäckar och vänder avigsidan till. Det förtrogna blir främmande, det bekanta en gåta. Kanske erövrar Olsson på detta sätt en dynamisk motsägelse som gör hans gestaltning än tydligare.

Men i Olssons utställning dväljs också en annan paradox. Det anspråksfulla, tillbakablickande och av traditionen tyngda ämne som Olsson uppehåller sig vid kompletteras och avgränsas av den bokstavliga ram han sätter runt sina fotografier. Om man tar Walter Benjamin på hans ord från 1936 där han säger att fotografiet genom sin reproducerande kraft skall komma att avskaffa konstverkets aura så kommer nu Benjamins förutsägelse kraftigt på skam. Mikael Olsson verkar snarare vilja återupprätta och förstärka denna aura genom att ge fotografiet måleriets mest vanliga svepning. Här kanske en del kvalm behövs vädras ut.

Skriver man in Olssons utställning i en särskild fotografisk tradition ekiperar sig också tanken där i lätt motsägelsefulla kläder. I de eklektiska hälsningar som Olsson utför till olika fotografer och fotografiska förhållningssätt - tex new topographics, Lewis Baltz eller iscensättningens främste trollkarl Jeff Wall - finns det något som kortsluter hans antipati mot ett tydligt innehåll. Citaten ansluter ju faktiskt hans verk till en påtaglig språklighet. Det verkar minst sagt paradoxalt att betona detta när den grundläggande avsikten verkar vara den rakt motsatta. Sätillvida man inte vill bli ännu en i raden av dekonstruktörer som visar upp att även skildrandet av det som finns bortom språket har en grammatik. Men jag har svårt att tänka mig Olsson som ännu en postmodern konstnär och i så fall har hans tåg en försening värdig Guinness rekordbok. Eller vill Olsson även tömma dessa fotografiska förhållningssätt på mening? Det är svårt att veta.

Kvar hänger några fotografier på en vägg som trots allt fortsätter fascinera. Det är lätt att i dem tillfredsställa en - för oss som badats i den postmoderna baljan - lite hemlig och förbjuden längtan efter att få hänge sig. Man kan ju låta bli att vara sträng, både mot Olsson och sig själv.

Olssons fotografier tillfredställer ett dubbelbottnat behov. Dels upprättar de ännu en oas för en nostalgiskt törstande tankegång om det ospråkliga. Dels kanske de också kan läsas som ett tecken på att de onyttiga frågorna återigen knackar uppodrande på dörren i konsten. Finns det någon som svarar?